

การเก็บเกี่ยวประโยชน์จาก ความตกลงการค้าเสรีฉบับต่าง ๆ: โอกาสหมิ่นล้าของผู้ประกอบการ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

กันยายน 2553

หัวข้อการนำเสนอ

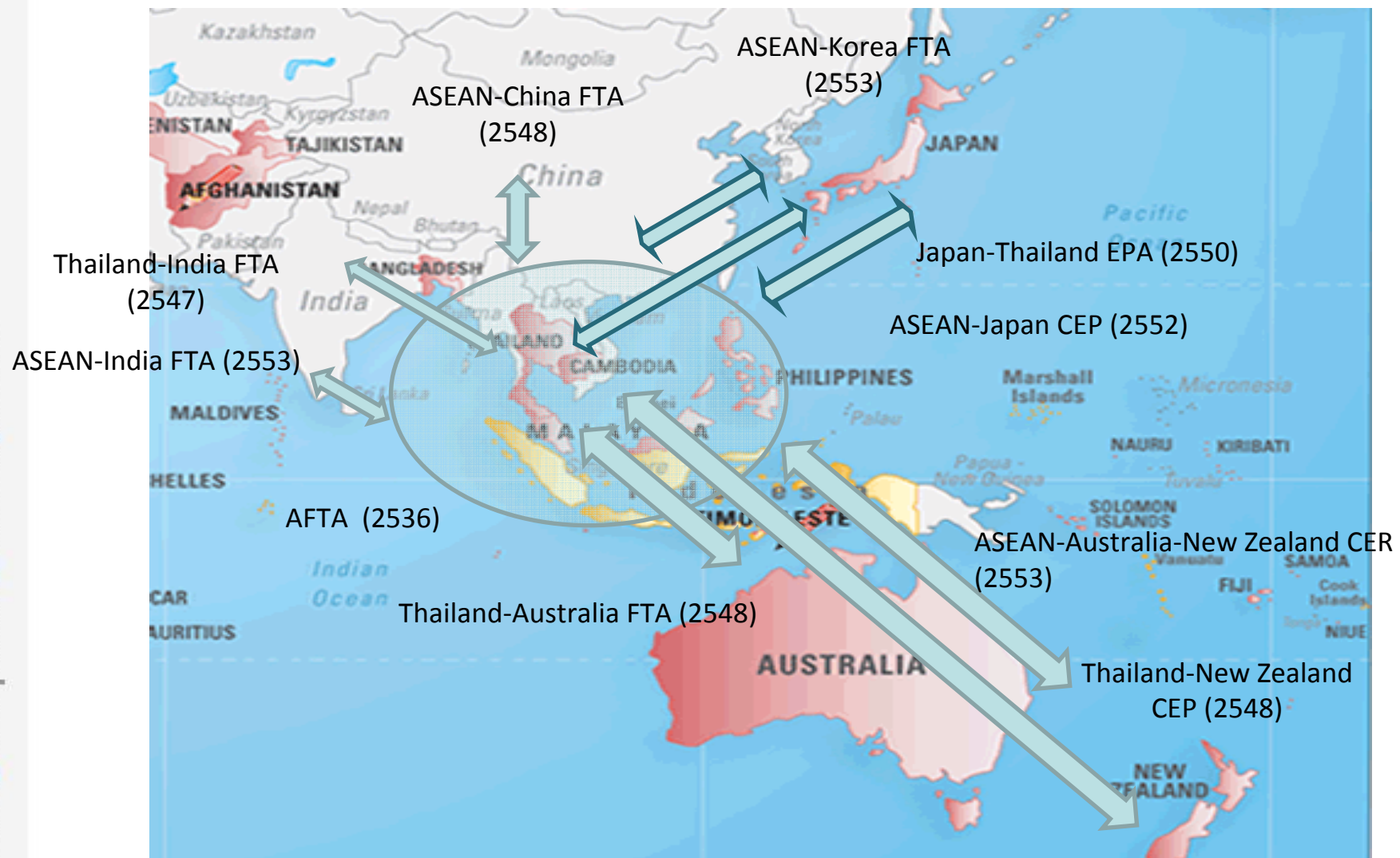
1. การใช้ประโยชน์จาก FTA ด้านภาษีศุลกากร
2. การใช้ประโยชน์จากโครงการความร่วมมือ
3. ผลกระทบจาก FTA ต่อการค้า
4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1

การใช้ประโยชน์จาก FTA ด้านภาษีศุลกากร

FTA ในปัจจุบันของไทย

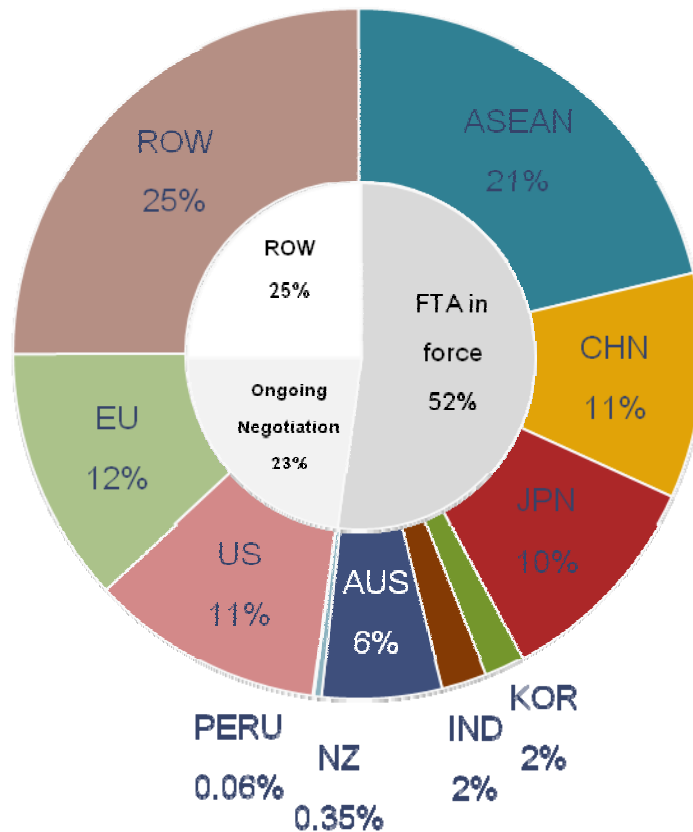

กว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่าการค้าของไทยเป็นการค้ากับประเทศภาคี FTA

ข้อมูลปี 2552

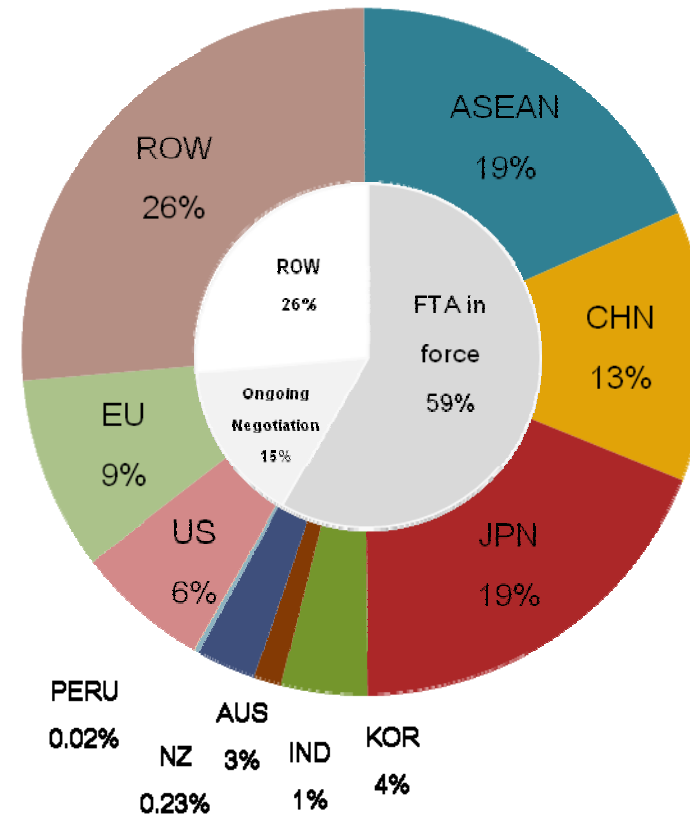
EXPORT

5,196,970 ล้านบาท

IMPORT

4,605,143 ล้านบาท

แนวคิดในการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จาก FTA

กว้าง

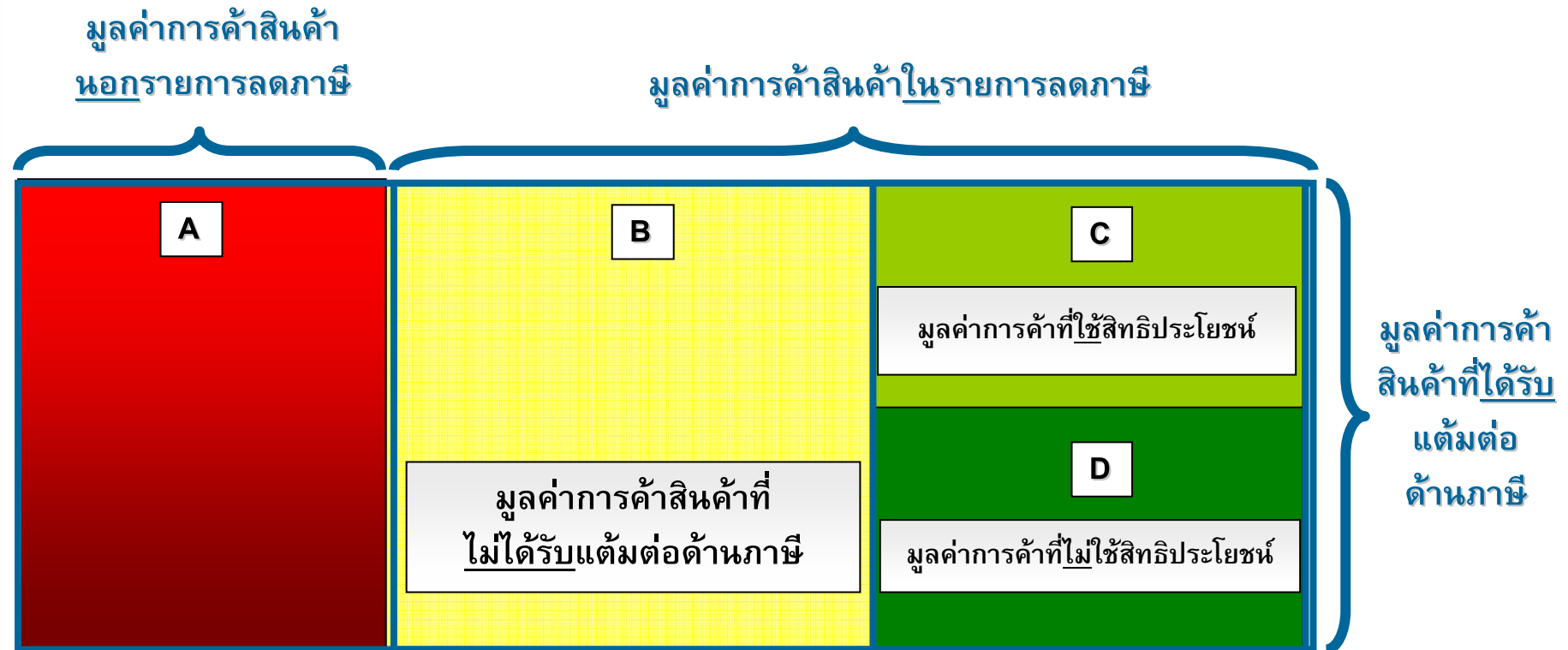
อัตราการกักเก็บน้ำ

สูง

น้ำในแทงก์ = กว้าง X สูง X อัตราการกักเก็บน้ำ

ภาษีที่ประหยัดได้ = ความครอบคลุม X แท้มต่อ X
อัตราการใช้สิทธิประโยชน์

กรอบการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จาก FTA

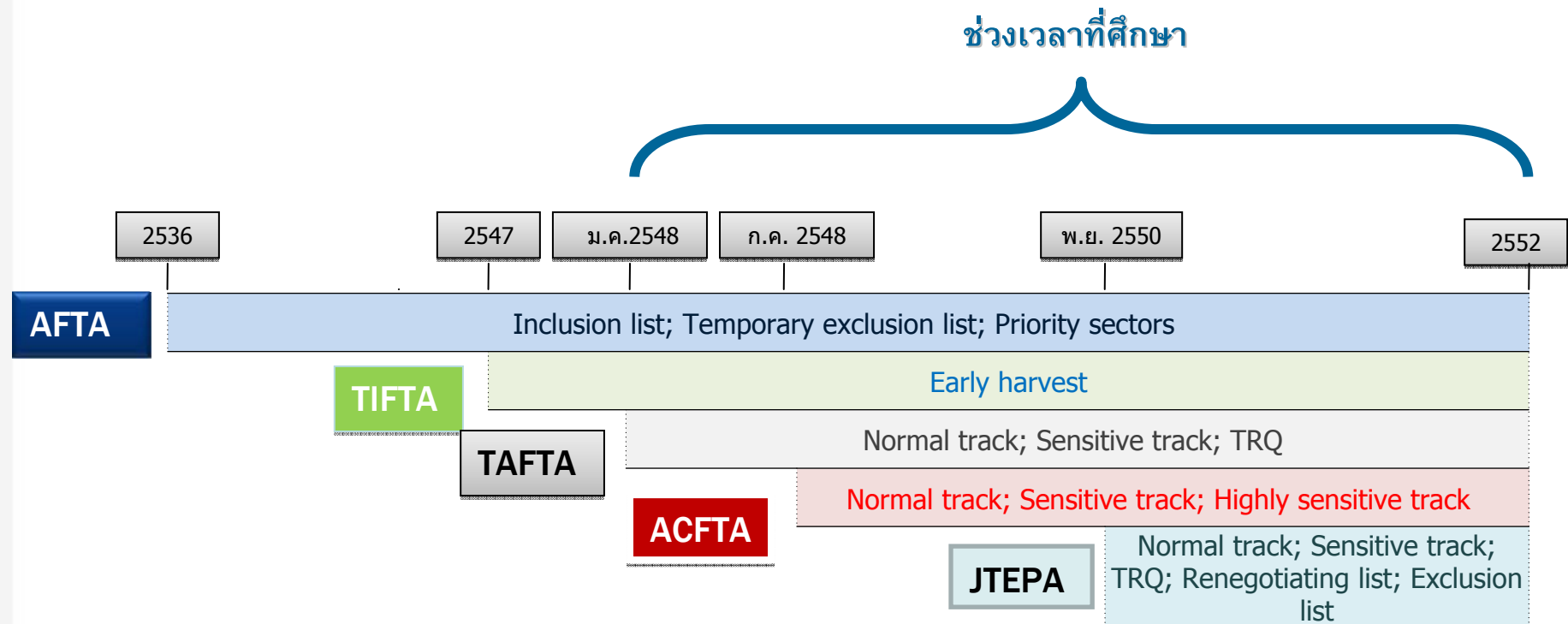

แต้มต่อด้านภาษีศุลกากร \equiv อัตราภาษี MFN – อัตราภาษี FTA

ความครอบคลุมของความตกลง $\equiv \frac{(C+D)}{(A+B+C+D)}$

อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ $\equiv \frac{C}{(C+D)}$

ขอบเขตการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์จาก FTA

ตัวอย่างการคำนวณ “ความครอบคลุม”

สินค้า	ประเภท	อัตราภาษี (%)			มูลค่านำเข้า (บาท)		อัตราการใช้สิทธิ (%)	ภาษีที่ประหยัดได้	
		MFN	FTA	แต้มต่อ	ทั้งหมด	ภายใต้ FTA		มูลค่า (บาท)	สัดส่วน (%)
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]=[3]-[4]	[6]	[7]	[8]=[7]/[6]	[9]=[5]*[7]/100	[10]=[9]/[6]
ก	X	60	60	0	100	-	-	-	-
ข	S	20	20	0	200	0	0	0	0
ค	Z	0	0	0	300	0	0	0	0
ง	N	5	4	1	400	0	0	0	0
จ	N	10	5	5	500	200	40	10	2
ฉ	N	10	0	10	600	300	50	30	5

$$\text{ความครอบคลุมของความตกลงสำหรับอุตสาหกรรมนี้} = \frac{(400 + 500 + 600) * 100}{(100 + 200 + 300 + 400 + 500 + 600)} = 71.4 \%$$

ตัวอย่างการคำนวณ “แต้มต่อด้านภาษีศุลกากร”

สินค้า	ประเภท	อัตราภาษี (%)			มูลค่านำเข้า (บาท)		อัตราการใช้สิทธิ (%)	ภาษีที่ประหยัดได้	
		MFN	FTA	แต้มต่อ	ทั้งหมด	ภายใต้ FTA		มูลค่า (บาท)	สัดส่วน (%)
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]=[3]-[4]	[6]	[7]	[8]=[7]/[6]	[9]=[5]*[7]/100	[10]=[9]/[6]
ก	X	60	60	0	100	-	-	-	-
ข	S	20	20	0	200	0	0	0	0
ค	Z	0	0	0	300	0	0	0	0
ง	N	5	4	1	400	0	0	0	0
จ	N	10	5	5	500	200	40	10	2
ฉ	N	10	0	10	600	300	50	30	5

$$\text{แต้มต่อด้านภาษีศุลกากรสำหรับอุตสาหกรรมนี้} = \frac{(1*400) + (5*500) + (10*600)}{(400 + 500 + 600)} = 5.9 \%$$

ตัวอย่างการคำนวณ “อัตราการใช้สิทธิ”

สินค้า	ประเภท	อัตราภาษี (%)			มูลค่านำเข้า (บาท)		อัตราการใช้สิทธิ (%)	ภาษีที่ประหยัดได้	
		MFN	FTA	แต้มต่อ	ทั้งหมด	ภายใต้ FTA		มูลค่า (บาท)	สัดส่วน (%)
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]=[3]-[4]	[6]	[7]	[8]=[7]/[6]	[9]=[5]*[7]/100	[10]=[9]/[6]
ก	X	60	60	0	100	-	-	-	-
ข	S	20	20	0	200	0	0	0	0
ค	Z	0	0	0	300	0	0	0	0
ง	N	5	4	1	400	0	0	0	0
จ	N	10	5	5	500	200	40	10	2
ฉ	N	10	0	10	600	300	50	30	5

$$\text{อัตราการใช้สิทธิประโยชน์สำหรับอุตสาหกรรมนี้} = \frac{(0 + 200 + 300) * 100}{(400 + 500 + 600)} = 33.3 \%$$

ภาพรวมการใช้สิทธิประโยชน์ และการประหยัดภาษีจาก FTA

ผู้นำเข้าในประเทศไทยและในไทยประหยัคภาษีจาก FTA

ปี 2552 รวมเป็นมูลค่ากว่าแสนล้านบาท

การส่งออก

ความตกลง	ผู้นำเข้าใน ประเทศภาคี ประหยัคได้ (ลบ.)	ผู้นำเข้าใน ประเทศภาคี ประหยัคได้ (%)	ความ ครอบคลุม (%)	แต้มต่อ (%)	อัตราการ ใช้สิทธิ (%)
AFTA	50,125	4.51	47.44	17.12	45.73
JTEPA	4,681	0.87	34.91	4.83	59.39
ACFTA	9,577	1.73	44.32	7.73	50.56
TAFTA	6,915	2.35	66.92	5.82	60.48
TIFTA	727	0.66	15.73	8.22	53.11
รวม	72,025	2.76	45.04	11.17	51.51

การนำเข้า

ความตกลง	ผู้นำเข้าในไทย ประหยัคได้ (ลบ.)	ผู้นำเข้าใน ไทยประหยัค ได้ (%)	ความ ครอบคลุม (%)	แต้มต่อ (%)	อัตราการใช้ สิทธิ (%)
AFTA	17,265	2.81	53.59	7.07	40.79
JTEPA	6,115	1.41	50.93	5.89	30.77
ACFTA	7,843	2.11	39.70	9.29	34.95
TAFTA	1,425	1.61	26.39	11.35	52.52
TIFTA	386	0.83	4.31	21.86	71.20
รวม	33,034	2.13	46.50	7.34	37.00

- ภาคส่งออกไทยประหยัคภาษีได้สูงกว่าภาคนำเข้าไทย ยกเว้นความตกลง JTEPA
- ภาษีที่ประหยัคได้จากความตกลง AFTA สูงกว่าความตกลงอื่น ๆ

ภาคส่งออกไทยจะได้รับประโยชน์สูงสุดถึงกว่า 1.3 แสนล้านบาท หากมีการเก็บเกี่ยวประโยชน์อย่างเต็มที่

ความตกลง	ปัจจุบัน		ความครอบคลุมเท่าเดิม และอัตราการใช้สิทธิ 100%		ความครอบคลุม 100% และอัตราการใช้สิทธิเท่า เดิม		ความครอบคลุม 100% และอัตราการใช้สิทธิ 100%	
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)	มูลค่า (ล้าน บาท)	สัดส่วน (%)	มูลค่า (ล้าน บาท)	สัดส่วน (%)	มูลค่า (ล้าน บาท)	สัดส่วน (%)
AFTA	50,125	4.51	90,259	8.12	60,683	5.46	118,570	10.67
JTEPA	4,681	0.87	9,087	1.68	27,681	5.13	47,425	8.79
ACFTA	9,577	1.73	18,934	3.43	19,882	3.60	39,519	7.15
TAFTA	6,915	2.35	11,461	3.90	7,470	2.54	12,339	4.19
TIFTA	727	0.66	1,429	1.29	4,892	4.43	12,681	11.47
รวม	72,025	2.76	131,169	5.03	120,608	4.62	230,534	8.84

การเพิ่มอัตราการใช้สิทธิ ให้เต็ม 100% ทำให้การส่งออกยานยนต์ อาหาร ชิ้นส่วนยานยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นมากกว่า 5 พันล้านบาท

อุตสาหกรรม	ปัจจุบัน		ความครอบคลุมเท่าเดิม และ อัตราการใช้สิทธิ 100%		ความครอบคลุม 100% และอัตรา การใช้สิทธิเท่าเดิม		ความครอบคลุม 100% และ อัตราการใช้สิทธิ 100%	
	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ ประหยัดได้ (%)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ ประหยัดได้ (%)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ ประหยัดได้ (%)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ ประหยัดได้ (%)
ยานยนต์	19,919	13.18	25,607	16.94	20,592	13.62	28,988	19.18
อาหาร	10,345	3.72	18,756	6.74	41,811	15.02	76,918	27.63
เคมีภัณฑ์	8,864	2.89	13,734	4.48	11,801	3.85	19,578	6.38
ชิ้นส่วนยานยนต์	4,416	5.55	10,032	12.62	5,341	6.72	11,868	14.93
เครื่องจักร	3,403	1.72	7,818	3.95	4,382	2.22	9,735	4.92
เครื่องใช้ไฟฟ้า	3,397	1.69	9,077	4.52	4,270	2.13	11,266	5.61
อิเล็กทรอนิกส์	1,043	0.24	3,826	0.88	1,154	0.27	4,620	1.06
สิ่งทอ	1,005	1.73	2,963	5.10	1,395	2.40	4,281	7.38
เหล็ก	618	1.72	1,901	5.30	816	2.28	2,473	6.90
อัญมณี	496	3.17	588	3.75	716	4.57	921	5.87
เครื่องนุ่งห่ม	451	4.71	859	8.97	544	5.68	1,064	11.11
เครื่องหนัง	246	1.87	680	5.17	460	3.50	1,249	9.50

สินค้าส่งออกที่ใช้ประโยชน์จาก FTA สูงสุด

อันดับ	HS2007	สินค้า	ประเทศ ผู้นำเข้า	ประเภท	มูลค่าการ ส่งออกทั้งหมด (ลบ.)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ลบ.)	อัตราการใช้ สิทธิ (%)	แต้มต่อ ภาษี(%)
1	220300	เบียร์ทำจากมอลต์	SGP	N	1,028	4,019	93	419
2	870323	รถยนต์ขนส่งบุคคล ความจุกระบอกสูบ 1500-3000 ซีซี	MYS	N	7,391	2,587	100	35
3	870322	รถยนต์ขนส่งบุคคล ความจุกระบอกสูบ 1000-1500 ซีซี	INA	N	5,732	2,513	97	45
4	071410	มันสำปะหลัง	CHN	N	19,951	1,931	97	10
5	870421	รถขนส่งของ น้ำหนักรวมน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 5 ตัน	AUS	N	34,290	1,601	93	5
6	870421	รถขนส่งของ น้ำหนักรวมน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 5 ตัน	INA	N	3,497	1,574	100	45
7	870332	รถยนต์ขนส่งบุคคลดีเซล ความจุกระบอกสูบ 1500-2500 ซีซี	INA	N	3,466	1,560	100	45
8	400599	ยางคอมพาวด์	CHN	N	18,310	1,465	100	8
9	870323	รถยนต์ขนส่งบุคคล ความจุกระบอกสูบ 1500-3000 ซีซี	INA	N	3,362	1,299	77	50
10	870323	รถยนต์ขนส่งบุคคล ความจุกระบอกสูบ 1500-3000 ซีซี	AUS	N	12,312	1,256	100	10.2

สินค้าส่งออกที่ยังสามารถเก็บเกี่ยวประโยชน์จาก FTA ได้อีก

อันดับ	HS2007	สินค้า	ประเทศ ผู้นำเข้า	ประเภท	มูลค่าการ ส่งออก ทั้งหมด (ลบ.)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ลบ.)	อัตราการ ใช้สิทธิ (%)	แต้มต่อ ภาษี(%)	มูลค่าภาษีที่ สามารถ ประหยัดได้อีก (ลบ.)
1	870899	ถังเชื้อเพลิงที่ยังไม่ได้ประกอบ	MYS	N	9,767	777.28	26.53	30	2,152.76
2	730890	สิ่งก่อสร้างเหล็กและเหล็กกล้าอื่น ๆ	AUS	N	38,765	1.37	0.07	5	1,936.87
3	871120	มอเตอร์ไซค์ ความจุกระบอกสูบ 50-250 ซีซี	VIE	N	2,027	7.24	0.42	85	1,716.03
4	850110	มอเตอร์ไฟฟ้าที่ให้กำลังไม่เกิน 37.5 วัตต์	CHN	N	6,947	0.49	0.04	19.50	1,354.12
5	870332	รถยนต์ขนส่งบุคคลดีเซล ความจุกระบอกสูบ 1500-2500 ซีซี	PHI	N	6,750	709.09	35.02	30	1,315.97
6	271019	น้ำมันปิโตรเลียมอื่น ๆ	LAO	N	8,374	0.78	0.06	15	1,255.38
7	271019	น้ำมันปิโตรเลียมอื่น ๆ	CHN	N	20,971	32.78	2.61	6	1,225.48
8	230910	อาหารแมว/สุนัข	JPN	N	8,039	6.91	0.64	13.41	1,071.17
9	400599	ยางคอมพาวด์	MYS	N	3,873	0.29	0.03	25	967.90
10	870333	รถยนต์ขนส่งบุคคลดีเซล ความจุกระบอกสูบมากกว่า 2500 ซีซี	AUS	N	8,603	0.00	0.00	10.12	870.66

ภาคนำเข้าไทยจะได้รับประโยชน์สูงสุดถึงกว่า 5.3 หมื่นล้านบาท หากมีการเก็บเกี่ยวประโยชน์อย่างเต็มที่

ความตกลง	ปัจจุบัน		ความครอบคลุมเท่าเดิม และอัตราการใช้สิทธิ 100%		ความครอบคลุม 100% และอัตราการใช้สิทธิเท่าเดิม		ความครอบคลุม 100% และอัตราการใช้สิทธิ 100%	
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (%)
AFTA	17,265	2.81	23,231	3.79	19,433	3.17	27,046	4.41
JTEPA	6,115	1.41	13,023	3.00	10,175	2.34	31,969	7.37
ACFTA	7,843	2.11	13,685	3.69	10,124	2.73	21,599	5.82
TAFTA	1,425	1.61	2,654	3.00	1,590	1.80	3,079	3.48
TIFTA	386	0.83	438	0.94	1,135	2.44	1,755	3.77
รวม	33,034	2.13	53,030	3.41	42,457	2.73	85,448	5.50

การเพิ่มอัตราการใช้สิทธิ ให้เต็ม 100% ทำให้การนำเข้าเครื่องจักรกล ชิ้นส่วน ยานยนต์ และเคมีภัณฑ์ ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นมากกว่า 2 พันล้านบาท

อุตสาหกรรม	ปัจจุบัน		ความครอบคลุมเท่าเดิม และ อัตราการใช้สิทธิ 100%		ความครอบคลุม 100% และอัตรา การใช้สิทธิเท่าเดิม		ความครอบคลุม 100% และ อัตราการใช้สิทธิ 100%	
	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ ประหยัดได้ (%)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ ประหยัดได้ (%)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ ประหยัดได้ (%)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ ประหยัดได้ (%)
ยานยนต์	5,710	20.99	6,801	25.00	7,710	28.34	11,530	42.38
อาหาร	5,690	12.42	6,524	14.24	6,636	14.49	8,183	17.87
ชิ้นส่วนยานยนต์	4,477	7.56	6,948	11.74	7,155	12.09	14,694	24.82
เคมีภัณฑ์	2,070	1.06	4,385	2.24	2,590	1.32	7,396	3.77
เหล็ก	1,359	1.34	2,179	2.15	1,412	1.40	3,476	3.44
เครื่องจักร	1,334	0.73	4,501	2.46	1,771	0.97	7,151	3.90
เครื่องใช้ไฟฟ้า	968	1.02	2,641	2.79	1,457	1.54	5,255	5.54
สิ่งทอ	818	3.36	1,208	4.96	974	4.00	1,824	7.49
อิเล็กทรอนิกส์	807	0.34	1,526	0.65	1,152	0.49	2,489	1.06
เครื่องนุ่งห่ม	770	13.96	1,308	23.72	933	16.92	1,584	28.72
เครื่องหนัง	449	7.08	858	13.54	753	11.89	1,550	24.45
อัญมณี	6	0.06	126	1.16	7	0.06	140	1.29

สินค้านำเข้าที่ใช้ประโยชน์จาก FTA สูงสุด

อันดับ	HS2007	สินค้า	ประเทศผู้ส่งออก	ประเภท	มูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (ลบ.)	มูลค่าภาษีที่ประหยัดได้ (ลบ.)	อัตราการใช้สิทธิ (%)	แต้มต่อภาษี (%)
1	87021021	ยานยนต์สำหรับขนส่งบุคคลน้ำหนักรวมน้ำหนักบรรทุกน้อยกว่า 6 ตัน	JPN	N	5,211	2,050.58	98.37	40
2	87032351	ยานยนต์สำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก ขนาดความจุไม่เกิน 1,800 ซีซี	PHI	N	1,691	1,268.48	100.00	75
3	24022090	ซิการ์และบุหรี่อื่น ๆ	PHI	N	2,187	1,177.33	97.86	55
4	87084029	กระปุกเกียร์และส่วนประกอบอื่น ๆ ของกระปุกเกียร์	PHI	N	3,236	805.85	99.61	25
5	87029099	ยานยนต์สำหรับขนส่งบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปอื่น ๆ	JPN	N	1,873	710.45	94.82	40
6	11071000	มอลต์ไม่ได้คั่ว	AUS	N	2,058	551.96	99.35	27
7	69079000	กระเบื้องปูพื้นและทางเดินอื่น ๆ	CHN	N	2,088	520.13	99.65	25
8	87032352	ยานยนต์สำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก ขนาดความจุเกิน 1,800 ซีซี แต่ไม่เกิน 2,500 ซีซี	PHI	N	627	470.41	100.00	75
9	04100010	รังนก	INA	N	1,376	412.48	99.94	30
10	87084023	กระปุกเกียร์ยานยนต์สำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก	INA	N	1,629	407.00	99.91	25

สินค้านำเข้าที่ยังสามารถเก็บเกี่ยวประโยชน์จาก FTA ได้อีก

อันดับ	HS2007	สินค้า	ประเทศผู้ส่งออก	ประเภท	มูลค่าการนำเข้าทั้งหมด (ลบ.)	มูลค่าภาษีที่ประหยัดได้ (ลบ.)	อัตราการใช้สิทธิ (%)	แต้มต่อภาษี (%)	มูลค่าภาษีที่สามารถประหยัดได้อีก (ลบ.)
1	87089999	ส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบรถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ	JPN	P	7,047	24.77	3.52	10	679.94
2	10019019	ข้าวสาลีและเมสลินอื่น ๆ	AUS	N	1,788	67.42	13.96	27	415.41
3	93069000	ระเบิดและยุทธโปกรณ์ที่คล้ายคลึง	CHN	N	1,514	0.00	0.00	25	378.48
4	10019099	ข้าวสาลีและเมสลินอื่น ๆ	AUS	N	1,524	67.03	16.29	27	344.35
5	85437090	เครื่องจักรและเครื่องอุปกรณ์อื่น ๆ	CHN	N	2,382	7.25	3.04	10	230.93
6	87042129	รถขนส่งของ น้ำหนักรวมน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 5 ตัน	SGP	N	482	0.00	0.00	40	192.63
7	87084011	กระปุกเกียร์ที่ยังไม่ได้ประกอบ	JPN	P	1,861	0.00	0.00	10	186.13
8	87082919	องค์ประกอบของชุดประกอบประตูด้านใน	SGP	N	732	0.00	0.00	25	182.94
9	89052000	แท่นเจาะหรือแท่นผลิตแบบลอยน้ำหรือแบบใต้น้ำ	INA	N	18,104	0.00	0.00	1	181.04
10	73269090	ของอื่น ๆ ทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้า	CHN	N	3,593	8.08	4.50	5	171.57

การใช้สิทธิประโยชน์ และการประหยัดภาษีจาก FTA รายอุตสาหกรรม

การส่งออกยานยนต์ใช้ประโยชน์จาก FTA ได้ในระดับสูง

ยกเว้น ACFTA

กรอบความตกลง	มูลค่าการส่งออกทั้งหมด (ล้านบาท)	มูลค่าภาษีที่ผู้ส่งออกในไทยประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ผู้ส่งออกในไทยประหยัดได้ (ร้อยละ)	ความครอบคลุม (ร้อยละ)	แต้มต่อ (ร้อยละจุด)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
AFTA	75,062	16,316	21.74	83.28	32.99	74.47
TAFTA	68,707	3,603	5.24	100.00	7.16	79.37
TIFTA	4,595	x	x	x	x	x
JTEPA	1,845	z	z	z	z	z
ACFTA	933	0	0.00	36.16	19.78	0.00
Total	151,142.03	19,918.60	13.18	87.04	19.46	76.84

X - อยู่นอกรายการลดภาษีศุลกากร

Z - อัตราภาษีศุลกากรเป็นศูนย์อยู่แล้ว

สินค้าส่งออก กลุ่มยานยนต์ ที่ใช้ประโยชน์จาก FTA สูงสุด

อันดับ	HS2007	สินค้า	ประเทศ ผู้นำเข้า	ประเภท	มูลค่าการ ส่งออกทั้งหมด (ลบ.)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ลบ.)	อัตราการใช้ สิทธิ (%)	แต้มต่อภาษี (%)
1	870323	รถยนต์ขนส่งบุคคล ความจุกระบอกสูบ 1500-3000 ซีซี	MYS	N	7,391	2,586.71	100	35
2	870322	รถยนต์ขนส่งบุคคล ความจุกระบอกสูบ 1000-1500 ซีซี	INA	N	5,732	2,513.24	97.44	45
3	870421	รถขนส่งของ น้ำหนักรวมน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 5 ตัน	AUS	N	34,290	1,601.44	93.40	5
4	870421	รถขนส่งของ น้ำหนักรวมน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 5 ตัน	INA	N	3,497	1,573.57	100	45
5	870332	รถยนต์ขนส่งบุคคลดีเซล ความจุกระบอกสูบ 1500-2500 ซีซี	INA	N	3,466	1,559.60	100	45
6	870323	รถยนต์ขนส่งบุคคล ความจุกระบอกสูบ 1500-3000 ซีซี	INA	N	3,362	1,299.06	77.28	50
7	870323	รถยนต์ขนส่งบุคคล ความจุกระบอกสูบ 1500-3000 ซีซี	AUS	N	12,312	1,255.79	100	10.2
8	870421	รถขนส่งของ น้ำหนักรวมน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 5 ตัน	MYS	N	4,385	1,096.22	100	25
9	870333	รถยนต์ขนส่งบุคคลดีเซล ความจุกระบอกสูบมากกว่า 2500 ซีซี	PHI	N	3,264	979.18	100	30
10	870421	รถขนส่งของ น้ำหนักรวมน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 5 ตัน	PHI	N	3,170	950.90	100	30

การส่งออกอาหารใช้ประโยชน์จาก FTA ได้ในระดับสูง ยกเว้น AFTA และ TIFTA

กรอบความตกลง	มูลค่าการส่งออกทั้งหมด (ล้านบาท)	มูลค่าภาษีที่ผู้ส่งออกในไทยประหยัดได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนภาษีที่ผู้ส่งออกในไทยประหยัดได้ (ร้อยละ)	ความครอบคลุม (ร้อยละ)	แต้มต่อ (ร้อยละจุด)	อัตราการใช้สิทธิประโยชน์ (ร้อยละ)
JTEPA	115,296	2,161	1.87	82.41	4.90	61.17
AFTA	114,055	7,338	6.43	56.16	19.99	38.37
ACFTA	22,579	525	2.32	54.87	7.42	71.39
TAFTA	19,271	321	1.66	39.00	4.97	85.61
TIFTA	7,163	0	0.00	0.12	30.00	0.00
Total	278,364	10,345	3.72	64.30	10.48	54.74

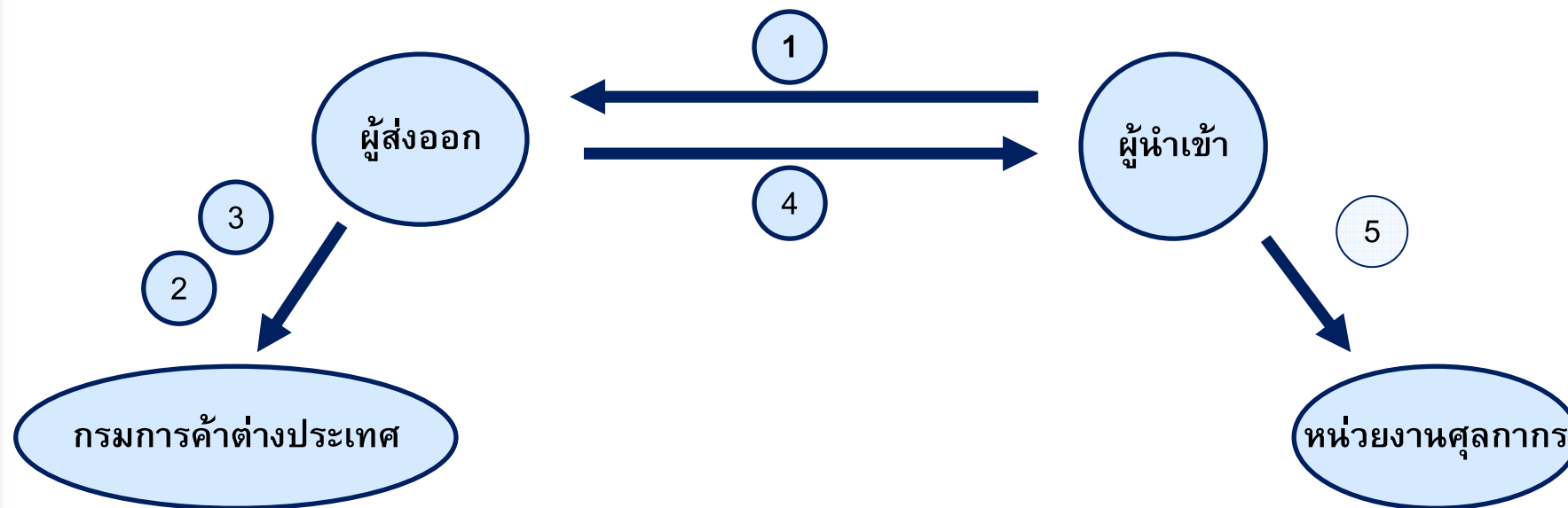
สินค้าส่งออก กลุ่มอาหาร ที่ยังสามารถเก็บเกี่ยวประโยชน์จาก FTA ได้อีก

อันดับ	HS2007	สินค้า	ประเทศ ผู้นำเข้า	ประเภท	มูลค่าการ ส่งออก ทั้งหมด (ลบ.)	มูลค่าภาษีที่ ประหยัดได้ (ลบ.)	อัตราการ ใช้สิทธิ (%)	แต้มต่อ ภาษี(%)	มูลค่าภาษีที่ สามารถ ประหยัดได้ อีก(ลบ.)
1	230910	อาหารแมว/สุนัข	JPN	N	8,039	6.91	0.64	13.41	1,071.17
2	170199	น้ำตาลซูโครส	CAM	N	5,949	1.79	0.43	7.00	414.62
3	210690	อาหารปรุงแต่งอื่น ๆ	JPN	N	2,625	67.26	17.08	15.00	326.56
4	220290	หมยูเอชที/นมถั่วเหลือง	LAO	N	1,282	33.93	9.80	27.00	312.21
5	170199	น้ำตาลซูโครส	PHI	N	1,079	0.00	0.00	27.00	291.21
6	220300	เบียร์ทำจากมอลต์	SGP	N	1,028	4,018.81	93.28	418.97	289.52
7	220830	วีสกี	MYM	N	744	0.00	0.00	35.00	260.47
8	151620	ไขมันและน้ำมันที่ได้จากพืช	VIE	N	916	2.04	1.11	20.00	181.18
9	210420	อาหารปรุงแต่งที่มีส่วนผสมรวมเข้า เป็นเนื้อเดียวกัน	VIE	N	483	2.51	1.48	35.00	166.52
10	190190	สิ่งสกัดจากมอลต์	VIE	N	774	34.08	17.61	25.00	159.43

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ประโยชน์จาก FTA

- ปัญหาและอุปสรรคจากการเจรจาความตกลง
- ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการตามความตกลง
- ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ

ขั้นตอนการใช้ประโยชน์ด้านภาษีจาก FTA

1. ผู้นำเข้าขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (C/O) จากผู้ส่งออก

2. ผู้ส่งออกยื่นรายละเอียดการผลิตสินค้า เพื่อขอให้ตรวจและรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

3. ผู้ส่งออกยื่น Form D / ATIGA D / E / FTA

4. ผู้ส่งออกจัดส่งสินค้าและใบ C/O ให้ผู้นำเข้า

5. ผู้นำเข้ายื่นหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (C/O) พร้อมใบขนสินค้าขาเข้า เพื่ออ้างสิทธิลดหย่อนภาษีนำเข้า

ปัญหาและอุปสรรคจากการเจรจาความตกลง

- สินค้าส่งออกอยู่นอกรายการลดภาษีหรืออยู่ในรายการสินค้าที่มีความอ่อนไหว
 - JTEPA: น้ำตาลดิบ (HS 170111) ปลาหมึก (HS 030749) ข้าว (HS 100630)
 - ACFTA: ยาง TSNR (HS 400122) โพลีเอทิลีน (HS 390120) ข้าว (HS 100630)
- สินค้าที่ได้รับสิทธิประโยชน์ถูกจำกัดโควตา
 - ส่งออกภายใต้ JTEPA: โมลาสส์ (HS 170310)
 - นำเข้าภายใต้ JTEPA: เหล็ก (HS 7208 หลายรายการ)
- สินค้าได้รับแต่ไม่พอใจพอ
 - TDRI (2549, 2551a, 2551b, 2552) พบว่า แต่้มต่อมาก อัตราการใช้สิทธิประโยชน์สูง
 - JETRO (2009) พบว่า แต่้มต่อไม่ควรต่ำกว่า 4.8% จึงจะตัดสินใจใช้สิทธิประโยชน์
- สินค้าส่งออกไม่ผ่านกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
 - อาหารสัตว์ (HS 230910) ไม่ผ่านเกณฑ์ VA 40% ภายใต้ JTEPA
 - พรหม (HS 570320) ไม่ผ่านเกณฑ์ CCex ภายใต้ JTEPA
 - เครื่องนุ่งห่มบางรายการ ไม่ผ่านเกณฑ์ CC และ P ภายใต้ JTEPA

ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการตามความตกลง (1)

- ผู้ประกอบการขาดความตระหนักถึงประโยชน์ที่ควรจะได้รับ
 - ไม่ใช่สิทธิฯ หากลูกค้าไม่ได้ขอมາ
 - ไม่ได้แจ้งให้บริษัทที่เป็นตัวแทนออกของดำเนินการให้
 - ไม่ใช่สิทธิฯ เนื่องจากเป็นการค้าผ่านชายแดน โดยเฉพาะสินค้าสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม อัญมณี ยานยนต์ และชิ้นส่วนยานยนต์ ที่ค้าขายกับประเทศกัมพูชา ลาว และพม่า
- ผู้ประกอบการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการขอใช้ประโยชน์
 - ไม่รู้ว่ามีความตกลง FTA
 - ไม่รู้ว่าสินค้าที่เกี่ยวข้องกับตนมีสิทธิฯ ได้รับการลดหย่อนภาษี
 - ไม่รู้ขั้นตอนและกระบวนการขอใช้สิทธิฯ
 - ไม่ทราบว่า มูลค่าสินค้าที่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำสามารถขอใช้สิทธิประโยชน์ได้
- ผู้ประกอบการเข้าใจผิดหรือเกิดความสับสน
 - กังวลว่าการเปิดเผยโครงสร้างต้นทุนการผลิตเพื่อขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (C/O) จะทำให้รัฐเรียกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มขึ้นกว่าที่เป็นอยู่
 - กังวลว่าจะถูกลงโทษ หากภายหลังการตรวจสอบโดยหน่วยงานศุลกากรพบว่า สินค้าไม่สามารถใช้สิทธิประโยชน์ได้ ทั้งที่ตนมีเจตนาบริสุทธิ์
 - สับสนเกี่ยวกับ “หลักการต่างตอบแทนในการลดภาษีสินค้า” ภายใต้ความตกลง ACFTA

ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการตามความตกลง (2)

- ผู้ประกอบการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่สำคัญ เช่น อัตราภาษีภายใต้ FTA และ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
- ผู้ส่งออกสินค้าประมงมีปัญหาการขอใบรับรองสัญญาชาติเรือและได้กีดจากเรือประมง เพื่อขอ C/O
- ผู้ส่งออกไม่สามารถจัดทำระบบบัญชีให้สอดคล้องตามข้อกำหนดที่ระบุใน RoOs ได้
 - SMEs ไม่มีกำลังคนเพียงพอ
 - ผู้ผลิตไม่ให้ความร่วมมือในการส่งใบ C/O ให้ผู้ส่งออก

ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการตามความตกลง (3)

- ผู้ประกอบการเห็นว่ากระบวนการขอใช้สิทธิประโยชน์ยุ่งยาก และบางครั้งไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกเท่าที่ควร
 - เจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้คำแนะนำได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน
 - เจ้าหน้าที่มีดุลยพินิจในการตรวจสอบเอกสารแตกต่างกัน ทำให้ถูกปฏิเสธการออกไป C/O ในบางครั้ง
 - การเปลี่ยนไปใช้รหัสพิกัดศุลกากร HS 2007 ทำให้เกิดความสับสน
 - การตีความรหัสพิกัดศุลกากรของสินค้าแตกต่างกัน
 - ระบบการขอใบ C/O ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อระบบการผลิตแบบ just in time
 - การระบุวันที่เรือออกใบใบ bill of lading ต้องตรงกับที่ระบุในใบขอ C/O
 - เวลาในการเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องนานเกินไป และไม่สอดคล้องกัน เช่น ต้องเก็บเอกสารไว้ 5 ปี กรณีความตกลง TAFTA และ JTEPA และ 3 กรณีความตกลง AFTA และ AJCEP

ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการตามความตกลง (4)

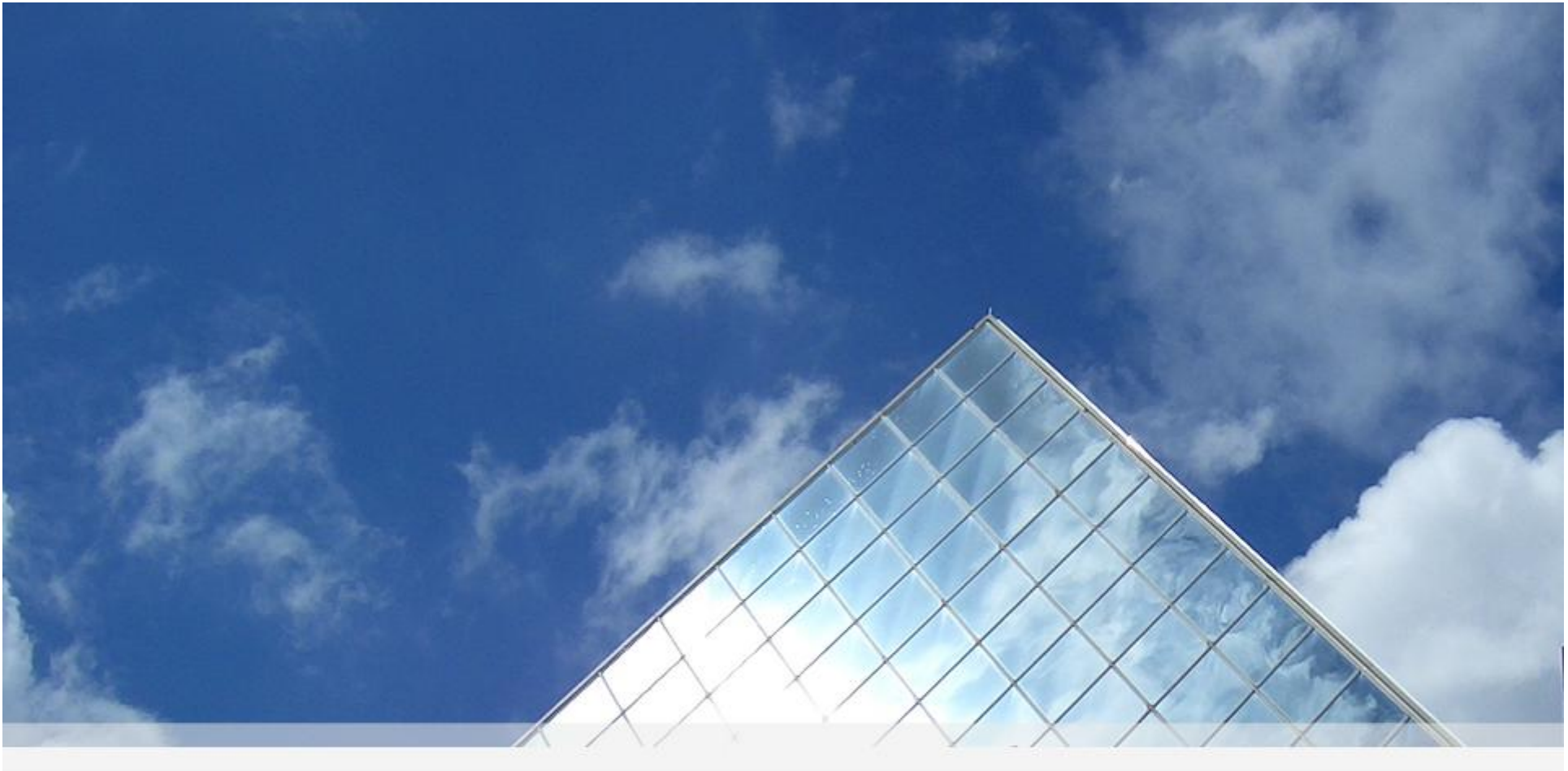
- หน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถดำเนินการออกกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติตามข้อผูกพันภายใต้ความตกลงต่าง ๆ ได้
 - การลดอัตราภาษีภายใต้ความตกลง ACFTA ในปี 2548
 - การรับฟอร์ม D ATIGA ภายใต้ความตกลง ATIGA ในปี 2553
 - การลดอัตราภาษีภายใต้โครงการ AICO ในปี 2553
- ขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการศุลกากร (operational customs procedure) ภายใต้ความตกลงต่าง ๆ มีความแตกต่างหรือไม่สอดคล้องกัน เช่น การไม่ยอมรับใบ C/O ที่ออกโดยประเทศที่สามที่เป็นประเทศนอกภาคี (third-party re-invoicing) ภายใต้ความตกลง ACFTA และ TIFTA

ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ

- ผู้ประกอบการยังแข่งขันด้านราคาสู้กับคู่แข่ง (เช่น จีน เวียดนาม) ไม่ได้ แม้จะได้รับแต้มต่อด้านภาษีจาก FTA แล้วก็ตาม
- การแข่งขันสู้กับคู่แข่งอื่น ๆ ที่ มี/กำลังจะมี FTA กับคู่ค้าของไทย เช่น
 - เวียดนามที่มี FTA กับญี่ปุ่น (Japan-Vietnam EPA) กับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (ASEAN-Australia-New Zealand CER)
 - มาเลเซียที่มี FTA กับญี่ปุ่น (Japan-Malaysia EPA) กับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (ASEAN-Australia-New Zealand CER) กับอินเดีย (ASEAN-India FTA)
 - จีนที่อาจจะมี FTA กับญี่ปุ่น (China-Japan-ROK FTA และ ASEAN+3) กับออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย (ASEAN+6)
- การแข่งขันด้านคุณภาพ โดยเฉพาะสินค้าอาหาร
- การแข่งขันด้านระยะเวลาในการส่งมอบ โดยเฉพาะสินค้าที่มี shelf life สั้น จำพวกสินค้าแฟชั่น

บทสรุป

- FTA ทำให้ภาคส่งออกไทยประหยัดภาษีศุลกากรได้ 7.2 หมื่นล้านบาท และหากมีการเก็บเกี่ยวประโยชน์อย่างเต็มที่ จะประหยัดเพิ่มได้อีก 5.9 หมื่นล้านบาท
- FTA ทำให้ภาคนำเข้าไทยประหยัดภาษีศุลกากรได้ 3.3 หมื่นล้านบาท และหากมีการเก็บเกี่ยวประโยชน์อย่างเต็มที่ จะประหยัดเพิ่มได้อีก 2 หมื่นล้านบาท
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมไทยได้เก็บเกี่ยวประโยชน์จาก FTA ที่มีผลบังคับใช้ไปแล้วสูงสุด

2

การใช้ประโยชน์จากโครงการความร่วมมือ และ MRA

โครงการความร่วมมือภายใต้ JTEPA ที่เกี่ยวกับ อุตสาหกรรมที่ศึกษา

โครงการความร่วมมือภายใต้ JTEPA ที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมที่ศึกษาทั้งหมด
อยู่ในสาขาที่ 9 การสร้างเสริมการค้าและการลงทุน

1. โครงการส่งเสริมการค้าและการลงทุนเพื่อ ‘ครัวไทยสู่ครัวโลก’
2. โครงการความร่วมมืออุตสาหกรรมเหล็กไทย-ญี่ปุ่น
3. โครงการสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอุตสาหกรรมยานยนต์
4. โครงการความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

1.โครงการส่งเสริมการค้าและการลงทุนเพื่อ ‘ครัวไทยสู่ครัวโลก’

○ วัตถุประสงค์คือ “การส่งเสริมการส่งออก” และ “การปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐาน” ของผลิตภัณฑ์อาหารไปตลาดญี่ปุ่น

○ โครงการมีความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรมทุกปี เช่น

- การสำรวจวิจัยช่องทางธุรกิจของอาหารไทยในญี่ปุ่น (ปี 2550-2552)
- การจัดสัมมนาและเยี่ยมชมโรงงานโดยผู้เชี่ยวชาญจากญี่ปุ่น เพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (ปี 2550-2552)
- การประชาสัมพันธ์อาหารไทยผ่านโทรทัศน์และสื่อสาธารณะอื่น ๆ ในญี่ปุ่น (ปี 2552)

○ ผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมตามจำนวนที่กำหนดไว้

- ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่า กิจกรรมมีประโยชน์ต่อธุรกิจ
- โรงงานที่ผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นไปดูงานบางรายเห็นว่า การให้คำแนะนำและความรู้ใหม่ยังมีไม่มากนัก เนื่องจากโรงงานส่วนใหญ่ที่ส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารไปญี่ปุ่นจะมีผู้เชี่ยวชาญจากบริษัทรับซื้อของญี่ปุ่นมาควบคุมดูแลเรื่องคุณภาพและมาตรฐานอยู่แล้ว
- ผู้ประกอบการหลายรายสนใจเรื่องการปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตมากที่สุด

○ อุปสรรคในการใช้ประโยชน์ของผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลเอกสารด้านมาตรฐานอาหารของญี่ปุ่น

2. โครงการความร่วมมืออุตสาหกรรมเหล็กไทย-ญี่ปุ่น

- วัตถุประสงค์คือ การส่งเสริม “ความรู้และเทคโนโลยี” ด้านเหล็กให้แก่ไทย เช่น
 - เทคโนโลยีอุตสาหกรรม : โครงสร้างเหล็ก (Steel Structure Construction)
 - เทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม: ศึกษาการใช้หัวเผาแบบรีเจนเนอเรทีฟ (Regenerative Burner) และ การหลอมเหล็กด้วยเตาอาร์คไฟฟ้า (EAF)
- โครงการมีความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรมทุกปี เช่น
 - การเดินทางไปศึกษาและเยี่ยมชมงานที่ประเทศญี่ปุ่น (ปี 2551 และ 2552)
 - การเยี่ยมชมและประเมินโรงงานผลิตเหล็กของไทยโดยผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่น (ปี 2552)
 - การแปลเอกสารทางวิชาการด้านวิศวกรรมเหล็กของญี่ปุ่นเพื่อเผยแพร่ (42 รายการ)
- ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่และบางหัวข้อนำไปใช้ประโยชน์ในธุรกิจได้
 - ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เห็นว่า กิจกรรมเป็นประโยชน์และเป็นความรู้ใหม่สำหรับไทย
 - มีหลายหัวข้อที่ผู้ประกอบการได้มีโอกาสศึกษาและนำมาใช้ในธุรกิจของตน เช่น การติดตั้งหัวเผาแบบรีเจนเนอเรทีฟที่โรงงาน เป็นต้น
- อุปสรรคหลักในการใช้ประโยชน์เป็นเรื่องการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี
 - การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีเชิงลึกจากฝ่ายญี่ปุ่น ซึ่งผู้ประกอบการและนักวิชาการสนใจ ยังไม่ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่นัก เช่น การทำวิจัยร่วมกัน (Joint research) และการออกแบบหัวเผาแบบรีเจนเนอเรทีฟ เป็นต้น

3.โครงการสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอุตสาหกรรมยานยนต์ (AHRDIP)

○ วัตถุประสงค์คือ การจัดตั้ง “สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอุตสาหกรรมยานยนต์”

- ในระยะเวลา 10 ปี ในด้านการผลิต จะต้องผลิตผู้ฝึกสอน 1,000 คน และบุคคลากร 255,000 คน ในด้านการทดสอบ จะต้องผลิตผู้ฝึกสอน 200 คน และบุคคลากร 30,000 คน ในด้านการวิจัยและพัฒนา จะต้องผลิตผู้ฝึกสอน 100 คนและบุคคลากร 15,000 คน

○ โครงการคืบหน้าไปอย่างไรบ้าง

- เพิ่งมีการประชุม task force ครั้งแรกในเดือนกรกฎาคม 2553 แต่ยังหาข้อสรุปไม่ได้

○ ภาคอุตสาหกรรมจึงยังไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้

- ปัจจุบัน มีโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอุตสาหกรรมยานยนต์ (AHRDP) ซึ่งเป็นเพียงโครงการอบรมระยะเวลา 5 ปี และกำลังจะหมดอายุลงในปีนี้

○ อุปสรรคก็คือ ความร่วมมือจากฝ่ายญี่ปุ่น

- ฝ่ายญี่ปุ่นเห็นว่า AHRDIP เป็นการดำเนินการในรูปแบบเดียวกับ AHRDP ซึ่งเป็นโครงการฝึกอบรมเฉพาะกาลตั้งแต่ก่อน JTEPA แต่ฝ่ายไทยเห็นว่า AHRDIP เป็นโครงการที่มีขอบเขตและวัตถุประสงค์กว้างและยั่งยืนกว่า AHRDP รวมทั้งสอดคล้องอย่างชัดเจนกับวัตถุประสงค์ของโครงการตั้งแต่เริ่มต้น

4.โครงการความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

- วัตถุประสงค์คือ การส่งเสริม “การเข้าถึงตลาด” และ “ขีดความสามารถทางเทคโนโลยี” ของอุตสาหกรรม
- โครงการมีความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรมทุกปี เช่น
 - การเยี่ยมชมและสำรวจตลาดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มญี่ปุ่น (ปี 2550-2552)
 - งานวิจัยเชิงลึกสำรวจตลาดสิ่งทอญี่ปุ่น
 - โครงการความร่วมมือด้านการฟอกย้อม (ปี 2552) และ โครงการพัฒนาผ้าผืน/ผ้าสำเร็จรูปสู่ตลาดญี่ปุ่น (ปี 2552-2553)
- ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์ในระดับที่น่าพอใจ
 - ผู้ประกอบการส่วนใหญ่รู้สึกว่าเป็นประโยชน์ แม้ว่าจะยังไม่ก่อให้เกิดผลทางการค้ามากเท่าใดนัก
 - ในงาน BIFF&BIL 2010 ซึ่งจัดแสดงผลภัณฑ์จากโครงการพัฒนาผ้าผืนฯ มีผู้ซื้อญี่ปุ่นเดินทางมาเยี่ยมชม น้อยกว่าที่คาด เนื่องจากปัญหาความไม่สงบทางการเมืองในไทย
- อุปสรรคสำคัญในการใช้ประโยชน์
 - ค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมบางกิจกรรม เช่น โครงการฟอกย้อม ยังสูงพอสมควร
 - รูปแบบกิจกรรมที่จะจูงใจผู้ประกอบการมากที่สุดคือ ผู้ซื้อพบผู้ผลิตเพื่อให้ได้ยอดคำสั่งซื้อ
 - ข้อเสนอของไทยบางข้อยังไม่คืบหน้า เช่น การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของห้องปฏิบัติการทดสอบของสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย

โครงการความร่วมมือภายใต้ JTEPA

บทสรุป

- วัตถุประสงค์ของโครงการส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเข้าถึงตลาดและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
- โครงการความร่วมมือส่วนใหญ่มีความคืบหน้าที่เป็นรูปธรรม ยกเว้นโครงการ **AHRDIP**
- สำหรับกิจกรรมที่ดำเนินมาส่วนใหญ่มีผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับที่น่าพอใจ
- ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เห็นว่า กิจกรรมเป็นประโยชน์ แต่การนำไปใช้ประโยชน์ต่อเนื่องในธุรกิจของผู้ประกอบการยังมีเพียงบางกิจกรรมเท่านั้น
- อุปสรรคในการใช้ประโยชน์มาจากทั้งในกระบวนการเจรจาและในการดำเนินโครงการ

3

ผลกระทบจาก FTA ต่อการค้า

การวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติเพื่อศึกษาผลกระทบของข้อตกลงการค้าเสรีที่มีต่อการส่งออกและนำเข้าของไทย

แนวความคิดหลักและประเด็นคำถาม

แนวความคิดหลัก:

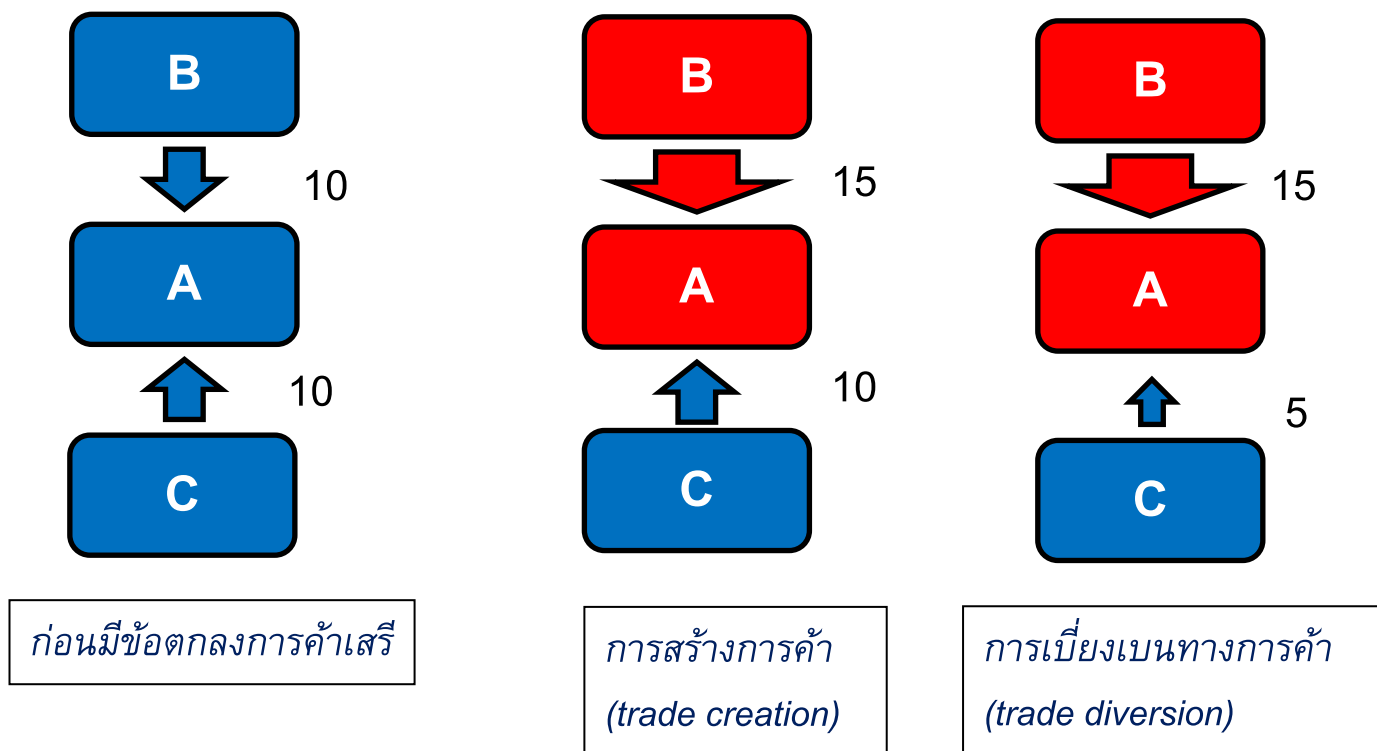
“การเพิ่มปริมาณการค้าทั้งฝั่งส่งออกและนำเข้าจะเป็นผลดีต่อการเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว”

คำถามคือ:

“ข้อตกลงการค้าเสรีที่ไทยมีอยู่ส่งผลให้มีการเพิ่มปริมาณการค้าหรือไม่?”

กรอบความคิดในการวิเคราะห์

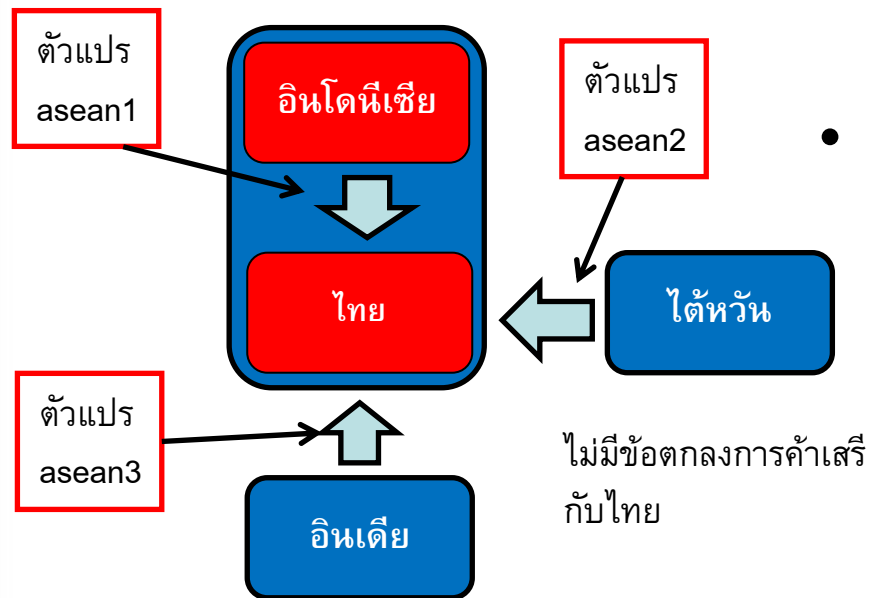
- ประเด็นการสร้างการค้าและการเบี่ยงเบนทางการค้า (trade creation/diversion issues)

กรอบความคิดในการวิเคราะห์ (ต่อ)

- การใช้ตัวแปร 3 ตัวเพื่อวัดผลกระทบของ FTA หนึ่ง ๆ

ข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน
(AFTA)

มีข้อตกลงการค้าเสรีกับไทย
(TIFTA)

- ใช้ข้อมูลตัดขวางทางยาว (panel data) ของการส่งออกและนำเข้าของไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ช่วงปี 1991-2009
- ใช้ตัวแปร 3 ตัวต่อข้อตกลงการค้าเสรีหนึ่ง ๆ เพื่อศึกษาผลกระทบของ ข้อตกลงการค้านั้น ๆ ที่มีต่อ:
 - ประเทศคู่ภาคี (เช่น อินโดนีเซีย)
 - ประเทศที่เราไม่มีข้อตกลงการค้าเสรีด้วย (เช่น ไต้หวัน)
 - ประเทศที่เรามีข้อตกลงการค้าเสรีอื่น ๆ ด้วย (เช่น อินเดีย)

ระเบียบวิธีในการวิเคราะห์ (methodology)

- สมการ Gravity โดยเพิ่มตัวแปร FTA เข้าไปในสมการ

ตัวแปรใน
สมการ
Gravity

มูลค่าการส่งออกหรือนำเข้ากับประเทศคู่ค้าต่าง ๆ = $C_0 + C_1$ (ผลรวมของ GDP)
 + C_2 (ความแตกต่างของราคาปัจจัยการผลิต)
 + C_3 (ความคล้ายคลึงกันของ GDP ต่อหัว)
 + C_4 (ระยะทางระหว่างกัน)
 + C_5 (พื้นที่ของประเทศคู่ค้า)
 + C_6 (อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง)
 + (ลักษณะเฉพาะอื่น ๆ ของประเทศคู่ค้า)
 + (วัฏจักรธุรกิจของไทย) +

ตัวแปร
FTA

+ (as₁)asean1 + (as₂)asean2 + (as₃)asean3 + (ac₁)asean_china1 + (ac₂)asean_china2
 + (ac₃)asean_china3 + (in₁)t_india1 + (in₂)t_india2 + (in₃)t_india3
 + (au₁)t_aus1 + (au₂)t_aus2 + (au₃)t_aus3 + (nz₁)t_nz1 + (nz₂)t_nz2
 + (nz₃)t_nz3 + (jp₁)t_jpn1 + (jp₂)t_jpn2 + (jp₃)t_jpn3 + log(u)

ผลการวิเคราะห์ในฝั่งส่งออก

- ผลการวิเคราะห์ระดับประเทศ: “FTA ทุกข้อตกลงมีผลต่อการเพิ่มการส่งออกของไทยอย่างมีนัยสำคัญ”

Variable	Coefficient	Prob.
ASEAN1	0.104969	0.3166
ASEAN2	0.033326	0.6664
ASEAN3	0.605053	0
ASEAN_CHINA1	0.08515	0.3295
ASEAN_CHINA2	-0.08407	0.2874
ASEAN_CHINA3	0.552326	0
T_INDIA1	0.700209	0.0001
T_INDIA2	-0.099	0.2155
T_INDIA3	0.19914	0.0178
T_AUS1	0.631925	0.0002
T_AUS2	-0.10325	0.1797
T_AUS3	0.199791	0.0123
T_NZ1	0.517814	0.0024
T_NZ2	-0.10723	0.1639
T_NZ3	0.212413	0.008
T_JPN1	-0.2166	0.3877
T_JPN2	-0.01044	0.9105
T_JPN3	0.224319	0.0207

ผลการวิเคราะห์ในฝั่งส่งออก (ต่อ)

- ผลการวิเคราะห์ระดับอุตสาหกรรม: “FTA ส่งผลต่อการเพิ่มการส่งออกในอุตสาหกรรมส่วนใหญ่”

	อาเซียน	อาเซียน-จีน	ไทย-อินเดีย	ไทย-ออสเตรเลีย	ไทย-นิวซีแลนด์	ไทย-ญี่ปุ่น
อาหาร	*	*	*			*
สิ่งทอ	*					
เครื่องนุ่งห่ม			*			
เครื่องหนัง						
เคมี	*	*	*		*	
เหล็ก	*		*			
เครื่องประดับ	*	*			*	*
ยานยนต์	*					
ชิ้นส่วนยานยนต์	*	*	*	*	*	
เครื่องใช้ไฟฟ้า	*	*	*		*	
อิเล็กทรอนิกส์	*					
เครื่องจักรกล	*	*	*	*	*	

ผลการวิเคราะห์ในฝั่งนำเข้า

- ผลการวิเคราะห์ระดับประเทศ: “FTA ทุกข้อตกลงมีผลต่อการเพิ่มการนำเข้าของไทยอย่างมีนัยสำคัญ”

Variable	Coefficient	p-values
ASEAN_CHINA1	0.9269	0
ASEAN_CHINA2	0.2335	0.0015
ASEAN_CHINA3	0.3843	0.0011
ASEAN1	0.8849	0
ASEAN2	-0.08829	0.2788
ASEAN3	0.194078	0.141
T_AUS1	0.7151	0.0007
T_AUS2	0.2415	0.0011
T_AUS3	0.7215	0
T_INDIA1	0.354152	0.0798
T_INDIA2	0.264	0.0002
T_INDIA3	0.8013	0
T_JPN1	0.11974	0.6893
T_JPN2	0.192	0.0311
T_JPN3	0.4659	0
T_NZ1	0.189241	0.3591
T_NZ2	0.2413	0.001
T_NZ3	0.7892	0

ผลการวิเคราะห์ในฝั่งนำเข้า (ต่อ)

- ผลการวิเคราะห์ระดับอุตสาหกรรม: “FTA ส่งผลต่อการเพิ่มการนำเข้าในอุตสาหกรรมส่วนใหญ่”

	อาเซียน	อาเซียน-จีน	ไทย-อินเดีย	ไทย-ออสเตรเลีย	ไทย-นิวซีแลนด์	ไทย-ญี่ปุ่น
อาหาร	*	*	*	*	*	*
สิ่งทอ	*	*	*	*		*
เครื่องนุ่งห่ม						
เครื่องหนัง						
เคมี	*	*	*	*	*	*
เหล็ก	*		*	*	*	*
เครื่องประดับ					*	*
ยานยนต์	*		*	*	*	*
ชิ้นส่วนยานยนต์	*	*	*	*	*	*
เครื่องใช้ไฟฟ้า						
อิเล็กทรอนิกส์		*				
เครื่องจักรกล	*	*	*	*	*	*

4

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับการเก็บเกี่ยวประโยชน์ ด้านภาษีศุลกากรจาก FTA (1)

- การเจรจาต่อรองด้านภาษีศุลกากรและกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
 - ควรผลักดันให้ประเทศภาคีเร่งลดภาษีศุลกากรของสินค้าให้เร็วขึ้น เช่น เครื่องหนัง รองเท้า เพอร์นิเจอร์ และอาหาร
 - ควรผลักดันให้ประเทศภาคนำสินค้าที่อยู่นอกรายการลดภาษีหรืออยู่ในรายการสินค้าที่มีความอ่อนไหวและยังไม่ลดภาษี เช่น น้ำตาล เข้ามาอยู่ในรายการลดภาษี
 - ควรผลักดันให้มีการแก้ไขหรือเพิ่มเกณฑ์ทางเลือกในการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าบางชนิด ให้มีความสอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตสินค้า เช่น อาหารแมว ควรมีการเพิ่มเกณฑ์ CC เป็นทางเลือกเพิ่มเติมจากเกณฑ์ VA 40% ภายใต้ JTEPA
 - ควรผลักดันให้ขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการศุลกากร (operational customs procedure) ภายใต้ความตกลงต่าง ๆ มีความสอดคล้องกัน เช่น การยอมรับใบ C/O ที่ออกโดยประเทศที่สาม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับการเก็บเกี่ยวประโยชน์ ด้านภาษีศุลกากรจาก FTA (2)

- การดำเนินการด้านกฎหมายภายในประเทศ เพื่อปฏิบัติตามข้อผูกพันภายใต้ความตกลง เช่น เร่งออกประกาศกรมศุลกากรเรื่องหลักเกณฑ์และพิธีการการยกเว้นอากรและลดอัตราอากรศุลกากรภายใต้ความตกลง ATIGA
- หน่วยงานภาครัฐ ควรให้ข้อมูล คำปรึกษา รวมทั้งจัดทำคู่มือการใช้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการในประเด็นต่าง ๆ เช่น
 - อัตราภาษีและกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงต่าง ๆ แยกตามรายประเทศ เพื่อให้ผู้ประกอบการมีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจว่าจะเลือกใช้ประโยชน์จาก FTA ฉบับใด
 - การเผยแพร่ตารางการลดภาษีและกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของทั้งไทยและประเทศภาคีตามรหัสพิกัดศุลกากร HS 2007 และ HS 2012
 - กระบวนการขอใช้สิทธิประโยชน์ผ่านช่องทางปกติและอินเทอร์เน็ต
 - การใช้ระบบการขอให้หน่วยงานศุลกากรพิจารณาล่วงหน้า (advance ruling) สำหรับการตรวจสอบพิกัดอัตราศุลกากร อัตราศุลกากร และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า
 - การประชาสัมพันธ์ข้อมูลเพื่อลดปัญหาความเข้าใจผิดและความสับสนต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับการเก็บเกี่ยวประโยชน์ จากโครงการความร่วมมือภายใต้ FTA

- ควรผลักดันโครงการที่ระบุไว้ในกรอบความตกลงแต่ยังไม่คืบหน้าตามแผนที่วางไว้ต่อไป เช่น โครงการ AHRDIP การปรับปรุงห้องปฏิบัติการทดสอบของ THTI เป็นต้น
- สำหรับกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์สำหรับการเสริมสร้างเทคโนโลยีของเกือบทุกโครงการ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรพิจารณาให้มีการมีส่วนร่วมกระจายไปสู่ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กมากขึ้น รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการกลุ่มนี้เข้าร่วมได้ง่าย
- ในการกำหนดกิจกรรมในโครงการความร่วมมือบางกิจกรรม หน่วยงานที่รับผิดชอบควรสำรวจความต้องการหรือความสนใจของกลุ่มเป้าหมายหลักของกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมสอดคล้องและดึงดูดการเข้าร่วมมากที่สุด ตัวอย่างเช่น ความถนัดของผู้เชี่ยวชาญจากญี่ปุ่น เป็นต้น
- ควรเสนอความช่วยเหลือจากญี่ปุ่นในเรื่องเทคโนโลยีการผลิตและสิ่งแวดล้อมในอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น เครื่องจักรกล และชิ้นส่วนยานยนต์ เป็นต้น
- ในเรื่องอุปสรรคเรื่องการเข้าถึงข้อมูลภาษาญี่ปุ่น หน่วยงานที่รับผิดชอบควรเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการแปลข้อมูลที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการ